Europos Parlamentas
2024-2029

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

2024/2116(INI)

12.03.2025

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl investicijų ir reformų finansavimo palengvinimo siekiant padidinti Europos konkurencingumą ir sukurti kapitalo rinkų sąjungą (Draghi pranešimas)
(2024/2116(INI))

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešėja: Aurore Lalucq

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 8

PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJA GAVO INFORMACIJOS 10

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl investicijų ir reformų finansavimo palengvinimo siekiant padidinti Europos konkurencingumą ir sukurti kapitalo rinkų sąjungą (Draghi pranešimas) (2024/2116(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 2024 m. liepos 18 d. Komisijos Pirmininkės Ursulos von der Leyen leidinį „Europos pasirinkimas. 2024–2029 m. kadencijos Europos Komisijos politinės gairės“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo mėn. Mario Draghi pranešimą „Europos konkurencingumo ateitis“ (Draghi pranešimas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 17 d. Enrico Lettos pranešimą „Daug daugiau nei rinka“ (Lettos pranešimas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 25 d. Christiano Noyerio pranešimą „Europos kapitalo rinkų plėtojimas siekiant finansuoti ateitį“,

– atsižvelgdamas į Pirmininkės U. von der Leyen laišką gynybos klausimu Europos Vadovų Tarybai prieš 2025 m. kovo 6 d. susitikimą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl Europos gynybos,

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 11 d. Įtraukios sudėties Euro grupės pareiškimą dėl kapitalo rinkų sąjungos (KRS) ateities,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės mėn. aukšto lygio planą dėl tolesnių veiksmų, susijusių su Įtraukios sudėties Euro grupės pareiškimu dėl KRS ateities,

– atsižvelgdamas į 2021 m. spalio 17–18 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas,

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 25 d. Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos pareiškimą „Kaip Europos draudikai ir pensijų fondai gali prisidėti prie tolesnio kapitalo rinkų sąjungos stiprinimo“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės mėn. Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (ESMA) pozicijos dokumentą „Veiksmingesnių ir patrauklesnių kapitalo rinkų kūrimas ES“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 7 d. Europos Centrinio Banko valdančiosios tarybos pareiškimą dėl kapitalo rinkų sąjungos kūrimo pažangos,

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 8 d. rezoliuciją dėl tolesnės KRS plėtros: „Galimybės gauti kapitalo rinkos finansavimą gerinimas, visų pirma MVĮ, ir tolesnis neprofesionalių investuotojų galimybių dalyvauti kūrimas“[1],

– atsižvelgdamas į savo 2015 m. liepos 9 d. rezoliuciją dėl kapitalo rinkų sąjungos kūrimo[2],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Biudžeto komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A10-0000/2025),

A. kadangi Draghi ataskaitoje nurodyta, jog ES našumui atkurti ir ES aplinkos ir socialiniams tikslams pasiekti reikia mažiausiai 750–800 mlrd. EUR papildomų metinių investicijų;

B. kadangi planą „ReArm Europe“ sudaro penki ramsčiai, skirti Europos saugumui ir gynybai finansuoti, apimantys tiek viešąsias investicijas, tiek santaupų ir investicijų sąjungą;

C. kadangi istoriškai iš privačiojo sektoriaus Europoje sutelkta maždaug keturi penktadaliai gamybinių investicijų, o viešasis sektorius investavo likusią dalį[3];

D. kadangi, remiantis Draghi pranešimu, 2022 m. ES namų ūkių santaupos siekė 1 390 mlrd. EUR, palyginti su 840 mlrd. EUR JAV;

E. kadangi ES namų ūkiai santaupoms skyrė 14,79 proc. savo disponuojamųjų pajamų ir kadangi 31,01 proc. jų santaupų (11,63 trln. EUR) laikoma valiuta ir indėliais, kurie teikia nedidelę grąžą; kadangi 36 proc. (13,42 trln. EUR) santaupų buvo laikoma nuosavybės priemonių ir investicinių fondų akcijų forma, o 27 proc. (10,06 trln. EUR) – kaip draudimas, pensijos ir standartinės garantijos[4];

F. kadangi, remiantis Draghi pranešimu, 2008–2021 m. laikotarpiu beveik 30 proc. „vienaragių“ – startuolių, kurių vertė viršijo 1 mlrd. JAV dolerių, – perkėlė savo būstinę į užsienį, daugiausia į JAV;

G. kadangi 2021 m. moksliniams tyrimams ir plėtrai skirtos išlaidos sudarė 2,1 proc. ES BVP, o JAV – 3,5 proc. ir Kinijoje – 2,4 proc., nors 2000 m. Lisabonos strategijoje nustatytas 3 proc. mokslinių tyrimų ir plėtros išlaidų tikslas;

Bendros Europos našumo ir tvaraus augimo poreikio vizijos kūrimas

1. turėdamas omenyje geopolitinį nestabilumą ir tarptautinę įtampą ragina bendrai sutelkti visus finansinius išteklius ir turimas priemones, kad būtų sustiprintas ES saugumas ir

[1] OL C 395, 2021 9 29, p. 89.
[2] OL C 265, 2017 8 11, p. 76.
[3] M. Draghi, *The future of European competitiveness (Part A | A competitiveness strategy for Europe* („Europos konkurencingumo ateitis (A dalis. Europos konkurencingumo strategija)“), 2024 m.,
[4] Eurostatas, Financial flows and stocks, 2023 m. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NASA_10_F_BS__custom_13650774/default/table?lang=en.

pramoninis bei technologinis suverenumas, palaikoma žalioji pertvarka, kuriamos kokybiškos darbo vietos ir prisidedama prie aukštynkryptės socialinės konvergencijos;

2. palankiai vertina atnaujintas diskusijas dėl poreikio atkurti ES našumą, kurias paskatino Draghi ir Lettos pranešimai;

3. pripažįsta, kad šie pranešimai yra įspėjamasis signalas Europos ir nacionaliniams sprendimus priimantiems asmenims ir atspirties taškas imtis veiksmų siekiant skatinti tiek privačiąsias, tiek viešąsias investicijas;

4. apgailestauja dėl to, kad daugelis ES įsisteigusių verslininkų turi perkelti savo veiklą į užsienį, kad galėtų lengviau gauti finansavimą ir išteklių; apgailestauja dėl to, kad jie kreipiasi į rizikos kapitalo teikėjus už ES ribų ir plečia veiklą užsienio rinkose;

5. pabrėžia, kad viešieji ištekliai turėtų būti sutelkti į viešųjų paslaugų ir infrastruktūros tvarumo ir prieinamumo užtikrinimą, sykiu skatinant privačias investicijas į novatorišką ir švarią pramonę aiškiai apibrėžtomis sąlygomis;

Privačių investicijų sutelkimas ir galimybių gauti finansavimą gerinimas

6. mano, kad toliau integruojant vidaus rinką ir kuriant ekonomines galimybes privačioms investicijoms ES kapitalo rinkų patrauklumas didės, o tai sudarytų sąlygas didesnei grąžai; ragina Komisiją ir valstybes nares parengti sprendimus, nesvarbu, ar tai būtų teisėkūros sprendimai, ar ne, kuriais būtų skatinama kurti ES masto pakankamo dydžio, likvidumo, gilumo ir skaidrumo kapitalo rinką, kuri pritrauktų tiek ES, tiek tarptautinius investuotojus;

7. remia institucinių ir rinkos struktūrų integraciją; pakartoja savo reikalavimą suteikti ESMA tiesioginės visos Europos rinkos infrastruktūros priežiūros įgaliojimus;

8. primygtinai ragina Komisiją parengti pasiūlymus, kaip tinkamai grąžinti tarpuskaitos veiklą į ES;

9. pažymi, kad administracinių procedūrų supaprastinimas gali padidinti ES, kaip investicijų vietos, patrauklumą; mano, kad siekiant palengvinti tarpvalstybinę veiklą valstybių narių teisės aktų sistemų suderinimas turėtų būti įtrauktas į supaprastinimo darbotvarkę; ragina Komisiją labiau remtis reglamentais, o ne direktyvomis, taip apribojant nacionalinę veiksmų laisvę, nes dėl jos gali atsirasti susiskaidymas;

10. tebėra įsipareigojęs siekti tvaraus finansavimo sistemos tikslų sutelkti investicijas į perėjimą prie švarios energijos;

11. mano, kad bendras ES masto taisyklių rinkinys galėtų būti naudingas novatoriškoms įmonėms; atsižvelgdamas į tai primena pasiūlymą „Verslas Europoje: pajamų apmokestinimo sistema“, kuriuo nustatomas bendras įmonių pelno mokesčio bazių apskaičiavimo taisyklių rinkinys;

12. ragina Komisiją parengti pasiūlymus, kuriais būtų siekiama sukurti priemones, sudarančias palankesnes sąlygas namų ūkių santaupoms į produktyvias investicijas nukreipti; prašo Komisijos aptarti idėją ES lygmeniu sukurti ES investicijų taupymo sąskaitą arba ženklą paprastiems investiciniams produktams, tinkamiems

mažmeniniams investuotojams, remiantis bendrais kriterijais ar savybėmis, pvz., produktų paprastumu, mažomis sąnaudomis, turto paskirstymu ir rizikos mažinimo metodais; ypač prašo Komisijos įvertinti tvarių ES vykdomų investicijų ženklo veiksmingumą;

13. tikisi, kad Komisija skatins augančius startuolius ir įmones plėsti veiklą ES ir tapti jos biržinėmis bendrovėmis; todėl prašo į būsimą ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategiją įtraukti skyrių dėl finansavimo, siekiant užkirsti kelią jų perkėlimui į ES nepriklausančias šalis;

14. ragina Komisiją teikti pirmenybę KRS darbotvarkei, pagal kurią išlaikomas finansinis stabilumas, skatinama prieiga prie rizikos kapitalo ir privataus kapitalo investicijų ir mažinama pernelyg didelė priklausomybė nuo bankų paskolų;

Viešųjų investicijų rėmimas siekiant panaikinti našumo atotrūkį

15. mano, kad neatidėliotinas poreikis imtis priemonių gynybos ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo srityje reiškia, jog norint sutelkti privačių investicijų reikės didelės viešosios paramos;

16. baiminasi, kad viešųjų investicijų apimtis po 2026 m., kai Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė nustos galioti, staiga sumažės;

17. primena, kad ES lygmeniu saugų turtą kuria Europos emitentai, pvz., Europos investicijų bankas, Europos finansinio stabilumo fondas, Europos stabilumo mechanizmas, o nuo 1976 m. – Europos ekonominė bendrija ir vėliau pati ES[5]; primena, kad ekonomikos gaivinimo fondas „NextGenerationEU“ yra didžiausias kada nors ES finansuotas paskatų paketas ekonomikos atsigavimui ir žaliajai bei skaitmeninei pertvarkai remti;

18. pritaria vertinimui, kad bendro saugaus turto, kuris būtų naudojamas kaip tvirtas lyginamasis standartas, išleidimas labai palengvintų KRS įgyvendinimą ir patenkintų Draghi pranešime įvardytus investicijų poreikius; rekomenduoja Komisijai įvertinti ES lygmeniu išleisto saugaus turto savybes ir paskelbti ataskaitą, kuria būtų remiamasi kuriant ES saugų turtą ateityje;

19. mano, kad dėl geopolitinės įtampos padidėjusiems gynybos poreikiams reikia nedelsiant sutelkti finansinę paramą; palankiai vertina būsimą Komisijos pasiūlymą dėl naujos iki 150 mlrd. EUR vertės finansinės priemonės, skirtos ES gynybos pajėgumams stiprinti, kuri būtų plano „ReArm Europe“ dalis; ragina Komisiją ir valstybes nares taip pat sukurti specialią priemonę pagal Europos stabilumo mechanizmą;

20. ragina Europos investicijų banko grupę pakeisti savo skolinimo politiką, kad būtų teikiama didesnė parama rizikingesnėms investicijoms, daugiausia į novatoriškas įmones ir projektus, kuriais skatinama žalioji pertvarka;

[5] Europos stabilumo mechanizmo vyriausiasis finansininkas, *Developing European safe assets*, Intereconomics, 2023 m. gruodžio mėn., https://www.esm.europa.eu/articles-and-op-eds/developing-european-safe-assets-article-intereconomics.

21. ragina Komisiją įsteigti ekonominės žvalgybos padalinį, kuris nustatytų Europos pramonės poreikius, trūkumus ir rinkos galimybes bei parengtų rekomendacijas, be kita ko, dėl finansavimo, siekiant spręsti šias problemas iš ES perspektyvos;

°

° °

22. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Europa susiduria su dviem egzistencinėmis grėsmėmis. Pirmoji, gerai dokumentuota keliuose pranešimuose, pavyzdžiui, Enrico Lettos ir Mario Draghi pranešimuose, yra ekonomikos ir pramonės nuosmukio rizika, dėl kurios Europos Sąjunga palaipsniui gali išnykti iš pasaulinės ekonominės ir geopolitinės arenos. Antroji, brutaliai pasireiškusi Rusijai įsiveržus į Ukrainą ir atnešusi naują karą į Europos žemyną bei įvykus strateginiam Jungtinių Amerikos Valstijų pertvarkymui, yra ta, kad Europos Sąjunga nesugeba užtikrinti savo strateginio savarankiškumo ir gynybos, kad galėtų apsisaugoti nuo neišvengiamų grėsmių savo teritorijoje. Ši dviguba krizė yra akivaizdus, precedento neturintis valstybių narių gebėjimo kolektyviai investuoti į ES ateitį ir jos išlikimą išbandymas. Todėl Europos Sąjunga dabar turi ieškoti būdų, kaip atgauti biudžetinę veiksmų laisvę ir sutelkti privatų kapitalą, kad būtų galima investuoti ne tik nacionaliniu, bet ir, turbūt svarbiausia, Europos lygmeniu. ES turi rasti būdą finansuoti savo gynybos pajėgumus nepakenkdama savo gebėjimui investuoti į žaliąją ir tvarią reindustrializaciją, švarias technologijas ir Europos skaitmenines įmones ir pasirengti ateičiai investuodama į švietimą ir mokslinius tyrimus. Neseniai paskelbtame Draghi pranešime nustatyta, kad ES našumui atkurti ir jos aplinkos bei socialiniams tikslams pasiekti reikia mažiausiai 750–800 mlrd. EUR papildomų investicijų per metus. Tačiau dabartinė investicijų aplinka ES yra susiskaidžiusi, o galimybės gauti privatų finansavimą, ypač novatoriškoms ir sparčiai augančioms įmonėms, labai skiriasi. Viena iš priežasčių, dėl kurių Europos Sąjunga atsilieka nuo Kinijos ir Amerikos konkurentų, buvo ta, kad jos įmonėms sunku užsitikrinti finansavimą, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms, nes joms reikia plėstis, kad galėtų augti. Paprastai tariant, įmonės šiuo metu skundžiasi dėl ilgalaikės paklausos stokos ir ragina užtikrinti reguliavimo stabilumą, paspartinti valdžios institucijų darbą ir gebėjimą reaguoti, kad įmonės būtų apsaugotos nuo nesąžiningos komercinės konkurencijos, ir galiausiai sudaryti ilgalaikes sutartis, be kita ko, vykdant viešąjį pirkimą. Europa turi daug privalumų. Ji tebėra viena iš patraukliausių ekonominių zonų investicijoms, kurioje veikia novatoriškos įmonės ir dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai. Tačiau būtų galima teigti, kad Europa neišnaudoja savo potencialo, nes iki šiol nesugebėjo apsirūpinti reikiamomis priemonėmis ir mechanizmais, kad galėtų augti pagal savo užmojus. Todėl šios dvigubos krizės sprendimas priklausys nuo jos gebėjimo tokias priemones įgyvendinti. Šiuo aspektu Europoje esančios santaupos yra didžiuliai finansiniai ištekliai, kurių Europa neturi ir negali nepaisyti. Tai ypač svarbu turint omenyje tai, kad Europos piliečių santaupomis dažnai yra finansuojamos užsienio, ypač amerikiečių, įmonės, kurios vėliau reinvestuoja į Europą ir įsigyja Europos įmones. Todėl Europos piliečių santaupų sutelkimas yra politinio, ekonominio ir strateginio suverenumo klausimas, kuris yra labai svarbus siekiant panaikinti pramonės atotrūkį nuo kitų stipriausios ekonomikos šalių. Tačiau sutelkti vien privačias lėšas nepakaks, kad būtų galima įveikti visus iššūkius, su kuriais ES susiduria. Tam taip pat reikės didelių viešųjų investicijų, visų pirma didelės rizikos srityse, pavyzdžiui, gynybos ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo srityse. Šiame pranešimo projekte nurodoma keletas priemonių, kuriomis siekiama spręsti šias problemas, sukurti labiau integruotą ir veiksmingesnę kapitalo rinką ES ir apibrėžti viešojo sektoriaus vaidmenį pritraukiant investicijas.

Kapitalo rinkų sąjungos (KRS) stiprinimas Norint sutelkti daugiau privačių lėšų reikia imtis įvairių veiksmų. Pranešime raginama sparčiau įgyvendinti KRS darbotvarkę, daugiausia dėmesio skiriant galimybių gauti rizikos kapitalo ir privataus kapitalo finansavimą gerinimui, visų pirma novatoriškoms įmonėms. Jame taip pat pabrėžiama, kad reikia labiau suderinti reguliavimo sistemas visose valstybėse narėse, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos

tarpvalstybinėms investicijoms ir sumažintas susiskaidymas. Pranešime primygtinai raginama daryti pažangą siekiant labiau suderinti priežiūros ir tiesioginės priežiūros įgaliojimus Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijai (ESMA) visos Europos rinkos infrastruktūrų atžvilgiu. Jame pabrėžiama, kad svarbu kurti ekonomines galimybes privačioms investicijoms teikiant konkurencingą grąžą. Pranešime primygtinai raginama nukreipti namų ūkių santaupas į produktyvias investicijas ir nagrinėjama galimybė sukurti ES investicijų taupymo sąskaitą arba pagrindinių ir paprastų investicinių produktų, kurie būtų tinkami neprofesionaliesiems investuotojams, ženklą. Tai padėtų nukreipti namų ūkių santaupas į produktyvias investicijas, visų pirma į tvarius ir novatoriškus sektorius.

Esminis viešųjų investicijų vaidmuo Pranešime pripažįstama, kad reikia didelės viešojo sektoriaus paramos, kad būtų sutelktos privačios investicijos, visų pirma didelės rizikos srityse, pavyzdžiui, gynybos ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo srityse. Juo raginama sukurti specialią Europos stabilumo mechanizmo (ESM) priemonę, skirtą padidėjusiems gynybos poreikiams tenkinti, ir rekomenduojama Europos investicijų bankui (EIB) pakeisti savo skolinimo politiką, kad būtų remiamos rizikingesnės investicijos. Jame taip pat pabrėžiama, kad svarbu ES lygmeniu išleisti bendrą saugų turtą, kad būtų lengviau įgyvendinti kapitalo rinkų sąjungą ir patenkinti investicijų poreikius, nustatytus Draghi pranešime. Komisija raginama įvertinti įvairius saugaus turto ypatumus ir paskelbti ataskaitą, kurioje būtų išdėstytos jų bendros savybės. Galiausiai pranešime siūloma įsteigti Europos ekonominės žvalgybos padalinį, kuris padėtų susieti pramonės poreikius su finansinėmis priemonėmis. Pranešėja ragina visus suinteresuotuosius subjektus ir teisėkūros institucijas bendradarbiauti siekiant įgyvendinti šias priemones ir užtikrinti, kad ES būtų gerai pasirengusi spręsti XXI amžiaus uždavinius.

PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJA GAVO INFORMACIJOS

Pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį pranešėja pareiškia, kad, rengdama šį pranešimo projektą, gavo informacijos iš šių subjektų ar asmenų:

Subjektas ir (arba) asmuo
Professor Mario Draghi, author of the report “The future of European competitiveness”
Enrico Letta, author of the report “Much More Than A Market”
Christian Noyer, author of the report “Developing European capital markets to finance the future”
European Investment Bank Group, President
European Central Bank, Division EU Institutions and Fora
European Securities and Markets Authority
European Stability Mechanism
Finance Watch
Bureau Européen des Unions de Consommateurs Union Fédérale des Consommateurs - Que Choisir
European Federation of Investors and Financial Services Users (Better Finance)
Association of European Long-Term Investors
Fairshare Educational Foundation (ShareAction); Third Generation Environmentalism Ltd; WWF European Policy Programme
Reclaim Finance
Euronext
Euroclear
Deutsche Börse Group
InvestEurope
Blume Equity
Assicurazioni Generali S.p.A
Association for Financial Markets in Europe
Mouvement des Entreprises de France
European Sustainable Investment Forum
Digital Europe
CleanTech Europe
Verkor
European Trade Union Confederation
Deutscher Gewerkschaftsbund
Austrian Federal Chamber of Labour
Centre for European Policy Studies

Šį sąrašą parengė ir visą atsakomybę už jį prisiima pranešėja.

Jeigu sąraše esančių fizinių asmenų tapatybę galima nustatyti pagal jų vardą ir pavardę, jų pareigas arba pagal abu požymius, pranešėja pareiškia, kad ji atitinkamiems fiziniams asmenims pateikė Europos Parlamento pranešimą dėl duomenų apsaugos Nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), kuriame išdėstytos jų asmens duomenų tvarkymui taikomos sąlygos ir su tuo tvarkymu susijusios teisės.